

TORONTÁL

POLITIKA NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

az a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 39. szám.

Szerda, február 18.

Szövetkezeteink működése.

Irta: Poroszkay Béla.

Nagybecskerek, február 18.

A vármegyénk területén levő, az országos központi hitelszövetkezet köteleibe tartozó gazdasági szövetkezetek száma a múlt 1902. év végén 89-re szaporodott fel; a múlt évi szaporulat ugyan csak 14 volt, ez eredménytel is megelégedhetünk, azonban, ha tekintetbe vesszük, hogy szövetkezeteinknek szaporodása 1900. és 1901-ben ugyaszólván rohamos volt és a szövetkezetek egészséges alapozása szempontjából csak helyeselni lehet, ha azok a helyi viszonyok mérlegelése mellett az eszme kellő ismertetése és népszerűsítése után alakítottak meg.

Ennek köszönhetjük, hogy szövetkezeteinknél eddig komolyabb bajok, mulasztások észlelhetők nem voltak, az itt-ott mutatkozott surlódások elenyésztek, vagy a szövetkezetek beléletére, üzleti forgalmára állandó hátránnyal ki nem hatnak.

A szövetkezetek szaporodásánál nagyobb fontossága az, hogy mikép felelnek meg azok hivatásuknak, vajjon egyszerű hitelintézetek-e vagy azon gazdasági testületek-e, melyek megalakulását a törvényhozás a mezőgazdák és iparosok jólétének emelésére lehetővé tenni kívánt, és melyek ennél fogva hivatva lennének arra egy-egy község lakosai gazdasági fejlődésére láthatólag kihatni, a létező bajokat orvosolni, gazdasági és iparvállalatokat kezdeményezni, támogatni?

Sajnos, de való, hogy községi szövetkezeteink ezidő szerint még tulnyomó részben csakis hitelintézetek és azok igazgatói kötelességüknek teljesen megfelelni gondolnak az által, ha a kölcsönkérők vagyoni helyzete, hitelképességének lelkiismeretes megbirálásával engedélyezik a kölcsönöket, az üzleti könyvek pontos vitelére felügyelnek.

Csak egyes szövetkezetek tettek kivé-

telt, melyek igazgatóságai az elvállalt megbízással járó gazdasági és erkölcsi feladatok fontosságáról áthatva, a termények értékesítése, feldolgozása, nagyobb mennyiségben szükséges gazdasági cikkek beszerzése terén szövetkezeti tagjaik előnyére hasznos tevékenységet fejtettek ki.

A szövetkezetek nagyobb része, mint említettem, megelégedett a tagok hitelkényeiének kielégítésével és minden egyéb gazdasági feladat teljesítésétől tartózkodott.

Ezen észlelet senkit sem lephet meg, sőt a dolgok rendjét természetesen kell találni, ha közviszonyainkat tekintjük, a fennforgó nehézségeket méltatjuk.

Nem szólok arról, hogy a legtöbb szövetkezet alakulásánál az olcsó hitel-szerzés vágya volt a döntő, hogy társadalmunk az altruisztikus tevékenység iránt nagy fogékonyságot nem tanúsít, falusi közönségünkben pedig egyáltalán ritkák azon egyének, kik a szükséges értelemmel, idővesztéssel járó munkára hajlandók lennének és hajlandóságuk esetén saját érdekeik felvétele, saját gazdaságuk érzékeny elhanyagolása nélkül arra képesek lehetnének, hanem csak arra utalok, hogy gazdasági bajaink orvoslását köznépünk és iparosaink ama közönyének leküzdésével kell kezdeni, melylyel a közös érdekeknek közös erővel leendő előmozdítása iránt viselkednek.

Ha mindegyik szövetkezet élén egy vagyonos, a nép jólétének emelésére apostoli működést kifejtő ember állna is, még akkor is a legtöbb helyen időt igényel az említett közöny megtörése.

E körülménnyel fogva szövetkezeteink működésének említett eddigi hiánya nem ok arra azt hinni, miszerint kellő irányítás mellett a jövőben sem fognak egyebet tenni, mint kölcsönöket engedélyezni, azokat behajtani.

Hogy ezen állapot javulni fog, arra

biztosítékot nyújtanak ama eredmények, melyeket egyes szövetkezeteknél elértünk.

A csöszteleki szövetkezet igazgatósága annyira meg tudta a község lakosainak bizalmát nyerni, hogy alig van családfő, ki a szövetkezet tagja nem lenne; egy olvasókör alakításával, felolvasások tartásával a tagok gazdasági ismereteire, érzületére érezhető befolyást gyakorolt, több szegénysorsu tagját a munkáspénztárba beíratta.

Az écskai szövetkezet lelkes elnöke Kögl Béla plébános kezdeményezésére a múlt évben két gözcseplőgépet szerzett be, és azokkal csépléltette a tagok gabonatermését. Az eredménytel nemcsak a gazdák, hanem a szövetkezet is meg volt elégedve, mert a gépek vételárának egy aránylag tetemes részét fedezte a cséplési rész, néhány év múlva a gépek tartalékállapja megteremtve, és a szövetkezet azon helyzetbe hozva önköltségen csépléltetni. Gondoskodott azonkívül a szövetkezet a munkások biztosításáról is s így a gözcseplőnél alkalmazott negyvenkét munkását rendkívüli tagokként biztosította, öt tagot pedig állandóan a második csoport szerint.

A torontálszigeti az ottani községi orvos dr. Oláh Béla lelkes és szakértő vezetése alatt működő szövetkezet közel 300 fajtehén bevásárlásához segítette tagjait, tejszövetkezet alakítását mozdította elő és ezzel elérte, hogy a község züllésnek indult népe toliasodni kezd, a földek értéke emelkedőben van.

A kübekházi, gyertyamosi, torontálszécsányi szövetkezetek a gazdasági termények értékesítésének terén értek el számbajövő eredményeket.

A zichyfalvi szövetkezetnek kizárólag parasztemberekből álló igazgatósága és tisztikara volt az első, amely szövetkezeti magtár építésére vállalkozott és annak kezelésével azt elérte, hogy a beraktározott gabonát tagjai előnyére értékesítette.

A vármegyei központi hitelszövetkezet

A „TORONTÁL” tárcája.

Egyetemi hallgatóink.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Irta: Fischer Regina orvostan-hallgató.

Mikor a női egyetemi hallgatókról írok itt, nem tagadom, hogy dicsőíteni akarom őket; kiképzésük mindenkinél, ki szavaimat meghallgatja, hogy szeressék őket, tiszteljék, legyenek büszké rájuk, büszké arra, hogy hazánk is halad a többi kulturnépekkel, hazánk is fel tud mutatni művelt, tudományosan képzett nőket.

Megérdemlik szeretetünket; minden cselekvésük szeretetből fakad. Embertársaik iránt érzett szeretetük az, mely lépésüket vezérli. Csak a legideálisabb szeretetből fog egy nő, kinek fizikai ereje bizony gyöngye, ki még nincs a természettől praedestinálva arra, hogy egy férfi nehéz, idegölő munkáját felvegye és akét csak akarateréje tart fenn munkájában, feláldozni ifjúságának legzebb idejét és tanulni, tanulni, hogy embertársainak majdan hasznára legyen. A barátok mulatnak, szórakoznak, élvezik az aranykort, a jelen édes, bűbajos varázsának engedik át lelküket. Más leányzivat megremeget egy pillantás, egy halk kimondott szó, egy melegebb kézszorítás és boldogan, kéjesen élvezi a percet, amidőn ifjúságának, szépségének boldognak, jól tudva, hogy rohamosan telnek, mulnak az évek és az időnek semmit sem kímélő lehelete hamar leveszi arcáról a hamvat, a szem tüze elalszik, a megigéző mosoly eltűnik, elhervad a szépség. Tehat

élvezik, élvezik e kort, mert hát ki tudja, hogy meddig . . .

Az egyetemre járó leány pedig tanul komolyan, szorgalmasan, farasztó testi és szellemi munkában tölti a napot és este, késő este még az íróasztal mellett görnyed. A mikor más leány rózsaszínű szobáskájában rózsás álmokat sző, amaz megtömi agyát rideg igazságokkal, melyet eddig csak férfi volt képsé percipálni. És fáradozik, fáradozik nagyon; vajjon miért? saját lelke gyönyörűségére? Ugyan tudja-e ezt a gyönyört élvezni? Mire törekvése gyümölcsét látja, lelke már fáradt, a fiatalos hűv, lelkesedés lelohad. Az életben szerzett tapasztalatok, a való megismerése elfájtja, eltompítja testét, lelkét.

Ha ezek a nők kilépnek a cselekvés terére, ambíciójuk csak az, az emberiség hasznára legyenek, hogy megnyerjék embertársuk rokonszenvét, bizalmát. A forrás, melyből ez az ambíció fakad: a szeretet. Az egyik testi és lelkibetegeknek, a nyomorékoknak nyújt áldozatkészen segítséget, a másik a tudomány fátylájával megvilágítja a tudatlanok sötét útjait, vezetői, irányítja lépéseit a jó megismerésére.

És egyetemi hallgatóink száma évről-évre nagyobbodik; jelenleg van 80 bölcész és 20 orvostanhallgató. Van közöttük sok gazdag, előkelő leány, de van szegény is. A kollegiális fogalma a szó legnémesebb értelmében érvényesül. Kasztrendszer nincs itt. A vallás, a szülők társadalmi állása, nemzetiség nem képez különbséget. A gazdag a szegényt szívesen segíti. Van egy alapunk, melynek minden nőhallgató a tagja, egy koronát fizetünk havonta a segélyre szorulóknak számára. Jótékonycélu matinéket is rendezünk

szegényebb sorsu társaink segélyezésére. Hogy ilyen alkalommal művészgárdánk legelőkelőbb tagjai szívesen közreműködnek, ez talán természetes. Egyetemi ösztöndíjakra nők és férfiak egyaránt pályázhatnak. Ezek elnyerésében a tanulmányi előmenetel szolgál alapjuk. Büszkén állíthatom, hogy a nőhallgatók eddig elég gyakran kaptak ösztöndíjat, egyébiránt is mindazon kiváltságokban, melyekben férfihallgató részesül, mint például tandíjmentesség stb., mi is részesülünk.

A nők azonban kezdetben csak rendkívüli hallgatóként vehetők fel és esetről-esetre kell a miniszterhez folyamodni a rendes hallgatóul való felvételeért. Az engedélyt megkapja mindenki, kinek érettségi bizonyítványa van és a rendkívüli hallgatói minőségben töltött félévet is beszámítják mindig, ha az illető kollokviumot és szorgalmi jegyet tud felmutatni.

Az idegen hölgyek „a művelt nők otthoná”-ban és a Wlassics kollégiumban találhatnak kellemes, nyugodt otthont. Zavartalanul élhetnek ott tanulmányaiknak. Színházba, hangversenyre az igazgató, vagy helyettese kíséri őket. A Wlassics kollégiumban 40 firt a tartásdíj, a másikban 30 firt havonta.

A kollega urakkal való érintkezés a legfesztelenebb; ha bajban vagyunk és egymásra szorultunk, hát igénybe vesszük egymás szívességét, tekintet nélkül arra, vajjon kollega „ur”-e vagy „kisasszony” az, kihez fordulunk. Kölcsönösségen alapszik e szokás.

Tudom, hogy sokan, talán sok szülő is gondolkodik azon, vajjon egy fiatal leány szívessége, ha annyi és annyi fiatal emberrel érintkezik, nem fog-e lángot, mert hát akkor, én legalább úgy

a megyebeli községi szövetkezetek hozzájárulásával egy megyei baromfiteyésztő és értékesítő szövetkezetet alakított, mely előreláthatólag a megyei gazd. egyesület fáradozása folytán örvendetes fejlődésnek indult baromfiteyésztésünk jövedelmét emelni fogja.

Az elősorolt eredményeken kívül más szövetkezetek iparkodása is arról tesz örvendetes tanúságot, hogy az elhintett mag termőképes talajra hullott és az idő meg fogja a mag gyümölcsét érlelni.

Súlyos gazdasági viszonyaink nyomástó hatása alatt azonban nem szabad mindent az időtől várni. Ha a világversenben elmaradni nem akarunk, akkor keleti fajunk renyheségének leküzdésével rajta kell lennünk, hogy az elmulasztottakat fokozott tevékenységgel pótoljuk, mert nagyon távol állunk még ama eredményektől, melyeknek a külföld oly nagy hasznát veszi.

Svájcban minden 10.000, Angliában 24 ezer, Németországban minden 37 ezer polgárra esik egy-egy szövetkezet. Nálunk közel 200 ezer emberre jut csak egy gazdasági szövetkezet.

A szám különben egyelőre nem oly fontos, mint az, hogy létező szövetkezetek működése a kívánalmaknak megfelelően, mert gazdasági fejlődésünknek emeltyűjét a szövetkezetek szaporodásának tényezőjét ez képezi.

Ezért az említett körülményre kell szövetkezetek igazgatóságának súlyt fektetni. Erre a mostani idő a legalkalmasabb. A szövetkezet tagjai saját gazdaságuk vitelel nincsenek elfoglalva, reá érnek ama eszközök megbeszélésére, melyekkel a felismert közös érdekek előmozdítását megvalósíthatjuk.

Most kell a közös használatra szolgáló kisebb és nagyobb gépek beszerzését, a szövetkezeti magtárak fenntartását, a nagyobb mennyiségben szükségelt közös gazdasági áruk beszerzését, az esetleges földvételek közvetítését tárgyalni és elhatározni. Azon községekben, melyekben nagyobb számú iparosok laknak, most kell azokat összehívni és velük megértetni, hogy a gyárak versenyével csak akkor birkózhatnak meg, ha közös műhelyek fenntartására, közös termelésre, készítményeik közös értékesítésére szövetkeznek.

Bámulatos, hogy a kormány anyagi támogatása dacára kisiparosaink mennyire

elhanyagolják fennemlített érdekük megvalósítását.

Ne mulasztanak tehát szövetkezetek igazgatóságai egy napot sem el, hanem kezdeményezzék minél előbb azt, amit tagjaik szükséglete, a helyi viszonyok ajánlatossá tesznek, ami máshol már jönnek bizonyult.

Ott, hol a kitűzött cél gazdaságilag indokolt, a siker nem maradhat el, ha annak elérésére az érdekeltek szövetkeznek és az eszközök megválogatásában nem tévednek.

Csávossy Ignác meghalt.

— február 18.

Torontálvármegye oszlopos férfiai egymás után kidőlnek. Nemrégiben Nákó Kálmán gróf halt meg, most pedig Csávossy Ignác kir. tanácsos, nagybirtokos, Torontálvármegye törvényhatósága virilis tagjának haláláról vesszük a szomorú hírt.

Csávossy Ignác halála egészen váratlanul következett be. Bár túljárt már a nyolevanon, de életerős, egészséges öreg ur volt.

Most Budapesten tartózkodott s onnan kapjuk halála híreit. Tegnap ugyanis budapesti lakásán szívzélhűdés érte s az orvosi tudomány nem segíthetett rajta. Rövid idő alatt kiszenvedett.

A boldogult, kinek terjedelmes birtokai vannak Torontálvármegyében, különösen nagy gazdasági tevékenységet fejtett ki, amiért ő felsége kir. tanácsosi címmel tüntette ki, de azonkívül élénk részt vett a vármegye közéletében is s minden téren áldásos működést fejtett ki, a melyek maradandóvá teszik emlékét.

Csávossy Ignác halálát fia, Csávossy Béla orsz. képviselő, a képviselőház háznapja s azonkívül nagy és előkelő rokonság gyászolja, köztük a Csávossy, Gyertyánffy, Gudenus báró, Walterskirchen báró, Rajasics báró, Gagern báró családok.

Halála hírére a vármegyei ház székházára nyomban kitűzték a gyászlobogót.

Az elhunyt holttestét Budapestről Csávossra szállítják s a család itteni sirboltjában helyezik szombaton örök nyugalomra.

Ugyancsak szombaton lesz a csávosi kegyurasági templomban a boldogult lelkiüdvéért a gyászistentisztelet.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 10 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-10-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Személyi hír.** Dr. Perisics Zoltán polgármester ma délelőtt hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

— **A pápa jubileuma.** Mint már említettük, XIII. Leo pápa folyó hó 19—20-án üli meg pápaságának 25-ik, egyúttal püspökségének 60-ik évfordulóját, mely ünnepet Dessewffy püspökrendelére a csanádi egyházmegyében is megülik. Az első napon este fél óráig harangoznak, míg folyó hó 20-án reggel, déliben és este hirdetik a harangok a katolikus egyház ünnepét. A róm. kath. plébánia templomban 20-án délelőtt 10 órakor tartandó ünnepi istentiszteletre most küldték szét a meghívókat a hatóságoknak és testületeknek.

— **A megyés püspök bitorossága.** A Vatikán dolgairól rendszeresen jól értesült „Corriere della Sera” jelenti, hogy a március elejére kitűzött pápai konzisztóriumot csak március végén, vagy április hó elején fogják megtartani. Az elhalasztás oka kizárólag az, hogy a Vatikán még mindig nem tudott megegyezésre jutni Goluchowskiával a magyar biboros kinevezése dolgában. A magyar kormány látva, hogy a pápa hajthatatlan Samassával szemben, az egri érsek jelöltségét elejtette és a külügyi kormány utjában Császka érseket és Dessewffy csanádi püspököt terjesztette föl kinevezésre.

— **A vármegyei közegészségügyi bizottság ülése.** Torontálvármegye közegészségügyi bizottsága ma délelőtt a vármegyei háznál Balászi József elnöklésével ülést tartott, melyen résztvettek: dr. Plechl Szilárd, dr. Fialowski Béla, Benkovich Mihály, Balás Iván és dr. Klein Mór. A mai ülésen a kisörszi gyógyszerár ügyét tárgyalták s a bizottság úgy határozott, hogy nem hozza javaslatba a gyógyszerár föllállítását, mert a községnek nincs annyi lakossága, a mennyit a törvény megkíván.

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskereki népbank igazgatósága az izraelita egyesület céljaira 20 koronát adományozott, mely nemes adományért hálás köszönetet mond az izraelita nőegylet elnöke.

— **Esküvő.** Wolf Miksa klárii kereskedő vasárnap vezette oltárhoz Weisz Sámuel ivándai földbirtokos leányát, Ilonkát. Az esküvőt dr. Klein Mór nagybecskereki főrabbi végezte, aki szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

— **Az ideai sorozás.** A t. Házban obstruáló ellenzék irányában kétségtelenül a sor alá kerülő ifjak vannak eltelve leginkább hálával s ha rajtuk mulna, bizonyára végtelenségig elhuznák ezuttal az obstrukciót, mert hiszen míg az ujonmeg-

képzelem, vége minden magasra törő ambiciónak. Én azt tapasztaltam, ha egy-egy forró pillantás, vagy esdő szó éri is egy bájos filozoptrixet vagy medikát, sokkal komolyabb az a nő, ki a műveltség oly magas fokát már elérte, mintsem, hogy ily dolog hatna reá.

Édes Istenem! Az idők hogy változnak! Schiller még ezt éneklé: „Durch Amuth allein herrschet und herrsche das Weib. A mai kor női a férfakkal egy sorban, egyenlő fegyverekkel akarnak küzdeni. Ideális celi lebeg szemük előtt és ez hajtja őket előre, előre.

Kétszáz frank.

I.

— Igazgató ur, alássan kérem, hallgasson meg.

— Csak gyorsan!

— Igenis, de előre kell bocsátanom . . .

— Semmi fölösleges beszéd.

— Igenis!

— Szóljon a tárgyhoz. Mit akar?

A szerény kis gyári hivatalnoknak harmatos volt a tekintete a szemébe tolaikodó könyvtől.

— Igazgató ur, mondta végre elszántan — nagyon sok csapás ért az utolsó időkben.

A gyárigazgatót viszatásztatóvá tette e pillanathban az arcán ugráló hideg, közönyös vonás.

— Kérem, — vetette oda, — igazán kiméljen meg az érzelmes történetektől.

— Igenis, igazgató ur, de el kell mondanom. — Azt kell elmondania, ami a kívánsága.

Semmi cafrang sem kell. Megértett? — Meg, igazgató ur és engedelmességek a parancsának.

— Végre. Hallgatom. Szaporán.

Amannak az ajkát szinte vergődve hagyta el a szó.

— Nagyobb előlegre volna szükségem, — hebegte felénkén.

A gyárigazgató elmosolyodott:

— Előlegre?

— Igenis!

— És nagyobbra? Nagyobbra?

A kis ember kiérezte ebből a beszédből a maró fullánkokat.

— Nagyobb-ra . . . Nem nekem . . .

— Nem-e? Hát kinek?

— A családomnak.

A másik idegesen szólt közbe:

— Kérem, kiméljen meg engem ezektől a szellemes kerülőktől.

— De . . .

— Semmi de! Micsoda beszéd ez, hogy nem önnek kell a pénz, hanem a családjának? Hát nem mindegy ez?

— De igen . . .

— No hát. Egyébként mik voltak azok a „csapások”?

— A feleségem családjáért kellett fizetnem . . .

— Ez az ön könnyelműsége. Ne vállaljon magára ilyeneket.

— És betegeskedések.

— Lári-fári. Ezeket már ismerem.

Amaz belepirult:

— Igazgató ur, én nem húzdom.

— Kérem, ne tárgyaljunk annyit . . .

— Igazgató ur . . .

— Megmondtam már. Elég legyen. A kérését nem lehet teljesíteni.

— Alássan kérem . . .

— Mennyiről van szó?

— Kétszáz frank.

— Ojjé, szó sem lehet róla. Mit gondol? Hová lennének akkor, ha valamennyi kishivatalnok a nyakamra jönne ilyen kérésekkel, meg meséssel . . .

A kis ember most már nem tudta lebírni magát:

— Igazgató ur!

A másik belebámult:

— Micsoda hang ez?

— Én már nem vagyok képes uralkodni magamon . . . Ahhoz van joga, hogy a kérésem teljesítését megtagadja, de hogy hazugságokkal vádoljon . . .

A gyárigazgató szeméből pattogott a szikra:

— Menjen! Azonnal menjen! Majd ezért a modorért felel! Felel!

II.

A gyárigazgató urnak épp azt telefonozták, hogy most volt vége a löversenyen a második futamnak és ezen Nóra jött be elsőnek. Ez az elsőség huszezer frankot jelentett a direktornak. Szórakozott mosolylyal hallgatta, hogy a szolgálka valami uriaszonyt jelentett be és gépiesen szólt:

— Bocsássa be!

Egy pillanatra belefehéredett. Mongeauné volt a belépő hölgy, annak a kisebb tisztviselőnek a felesége, aki néhány nappal ezelőtt olyan „tiszteletlenül” viselkedett.

De azért kellemesen bizsergett az agya körül a huszezer frank és szelid igyekezett lenni:

— Mivel szolgálhatok aszonym.

A fiatal, rokonszenves arcú nő kérő féllel mondotta:

— Bocsánatot, elnézést jöttem . . .

— Nagyon sajnálom, de . . .

— Nem, nem lehet igazgató ur oly kegyetlen.

ajánlást nem szavazza meg a Ház, addig nem lehet ujoncozni sem. Eddig nincs is egyhamar kilátás a javaslat megszavazására s míg máskor ilyenkor a legények javában készülődtek a március eleji sorozásra, most még nem izgatja őket nagyon a dolog. A hatóságok a sorozás napjait még nem is állapították meg határozottan, mert valószínűleg az idén később lesz a sorozás. Mindazonáltal az előkészületeket a hatóságok mindenütt s így nálunk is megtették, mert az előkészületeket a törvény előírja s csak tájékoztatásra vall az, mikor emiatt a hatóságokat támadják.

Adomány. A „Nagybecskereki Népbank r. t.” az áll. polg. és felsőkereskedelmi iskola deáksegítő egyesületének 20 koronát volt szives adományozni, mit ez uton köszön meg nevezett iskolák igazgatósága.

Halálozás. Schwirtlich Nándor vendéglős, városunk egyik derék s régi polgára tegnap délután 71 éves korában elhunyt. A boldogulát holnap délután temetik el.

A Meteor az időről. A szegedi Meteor a következőket jelenti az időjárásról: Az általam negyedik télel nevezett hideg időjárás a mai csomópont hatása alatt beállott. A 10-iki csomópont hatása alatt a beállását a hideg időnek a múlt havival hasonló jelenség akadályozta meg, t. i. két napfoltnak megjelenése a napon. A változásokat a foltok állásából tudhatjuk meg azoknak folytonos megfigyelése által; ugyanis, ha a foltok összesség huzódnak, ha széjjel terjednek vagy szóródnak, meleg időt kapunk. Ha a huzódás vagy széjjelszóródás gyorsan történik, úgy időnk szeles lesz és pedig a gyorsasággal arányos erősségű, tehát vihart vagy orkánt is jelezhetnek a foltoknak a mozgásai. A foltok 13 napig maradnak a napnak felénk néző tányérján, amikor ugyanis átfordulnak azzal a tulsó oldalra, így 22—23-ra. A két folt elég nagy és 120—130 ezer kilométer távolságban követik körülbelül egymást. Így a még hátralevő 20-iki csomóponton fog számunkra erősebb időváltozást hozni. Ez is megtepett, megrövidített állapotban következhet csak be, de még elég erősen, hogy a gazdaközönségnél és a közlekedésben zavarokat s kellemetlen meglepetéseket is okozzon. A hátralevő csomópontok 20., 25., 28-ra esnek.

Letartóztatás a hivatalban. Érdekes letartóztatás történt tegnap a város főjegyzői hivatalában. Giruth Károly, nagybecskereki illetőségű szolgaleány, kit nemrégiben Budapestről ide-toloncoltak, tegnap délelőtt beállított a város főjegyzői hivatalába, ahol munkakönyvet kért. Hubert Zsigmond városi irnok, köteletségéhez híven, utána nézett, vajjon Giruth tényleg nagybecskereki illetőségű-e. Ekkor reá bukkant, hogy Giruth ugyan idevaló, de katonai kötelezettsége elől annak idején megszökött. Nyomban értesítette a dologról a hadtestparancsnokságot, a honnan megbízást nyert, hogy Giruthot mint katonaszökevényt nyomban tartóztassa le. Hubert a megbízást végre is hajtotta s Giruthot rendőrök által

— Ez elvette magát;
— No ez pompás, mondhatom. Én vagyok a gyárigazgató, én tölem jön egy ur kérti valamit, én velem gombáskodik az alárendeltem és én vagyok a kegyetlen!
— Uram, legyen elnéző, a férjem idegbeteg ember...
— Akkor menjen doktorhoz, ne hozzám...
— És oly nagy bajban vagyunk...
A gyárigazgató urnak ebben a pillanatban azt telefonozták, hogy vége a harmadik futamnak is és Bavaros nyert.
— Ez ismét négy ötezer frank — számolhatta magában.
— Tessék elhinni, uram — mondotta az asszonyka — olyan nagy bajban vagyunk.
— No! Mi az a nagy baj?
— A férjem kötelezettségeket vállalt, meg a kis gyermekecském betegsége...
— Csak nem?
— De bizony, hetekig feküdtek szegénykék. Amaz csak visszhangozta:
— Szegénykék.
— Ne tessék hát haragudni...
A másíknak az agyában folyton-folyvást az a huszonnégyezer frank vibrált.
— És hány ezer frank előleg kell önöknek?
— kérdezte szórakozottan — gondolom: kettő?
Az asszonyka elbámult:
— Tévedni méltóztatik...
— Mért, talán három?
— Nem: kettő, csakhogy száz, nem ezer.
A gyárigazgató valami nótát szeretett volna dudolni huszonnégyezer frankról, de csak halkán pusmogta:
— Meglesz a kétszáz frank... Vélem csak bánni kell tudni.
François Coppée.

kiszolgáltatta a hadtestparancsnokságnak, ahol a szökevényt őrizet alá vették.

Nagybecskereki vívók sikere Aradon. Vasárnap Aradon Maione aradi vívómester akadémia rendezett, melyen Nagybecskerekéről részt vett Koós Kálmán honvédőhadnagy és Szekesán János, a tor. atletikai klub tagja. Mindkét vívó nagy sikert aratott az akadémián, sőt az első díjat Koós Kálmán nyerte el, Szekesán János pedig tiszteletdíjat kapott.

Három munkás szerencsétlensége. Nagy szerencsétlenség történt Zádorlak községben, amely majdnem három derék munkásember halálával végződött. Frey György Lachmann Mátyás és felesége ugyanis egy ház lebontási munkálatainál voltak elfoglalva. Munka közben hirtelen erős szélroham támadt, mely a dűledező ház egyik kőfalát feldöntötte. A beomló falak a három szerencsétlent maguk alá temették. Frey szörnyet halt, míg a két utóbbit még élve sikerült a romhalmaz alól kimenteni. Állapotuk azonban olyan súlyos, hogy aligha maradnak életben. A vizsgálat kiderítette, hogy a szerencsétlenség miatt senkit sem terhel felelősség.

Pénzhamisító banda a Délvidéken. A krassószörény megyei Vrányucz községben veszedelmes pénzhamisító banda nyomára jött a csendőrség. Buzerin Mihály parasztgazda házában ugyanis három gyanús embert tartóztattak le, akik — mint a vizsgálat folyamán kiderült — Mujha Szilárd dakasdiai lakostól hamis ötkoronásokat vásároltak s ezeken nagy haszonnal tuladtak. A három letartóztatott emberről: Francz Jánosnál, Pan Illésnél és Bandu Sándornál nagyobb pénzösszeget s néhány hamis ötkoronást találtak. A nyomozás adataiból kitűnik, hogy a Délvidéket egy ügyesen szervezett pénzhamisító banda hamis ötkoronásokkal akarja elárasztani s mindeddig sikeresen üzte a pénzgártást.

Közgazdaság.

Közyűlések.

Február 19. A „Szerb- és német-párdányi tej és egyéb termények értékesítő szövetkezet” közgyűlése.
Február 22. Az „Alibunári járási takarékpénztár, mint részvénytársaság” közgyűlése.
Február 22. A „Nagybecskereki kereskedők betegsegélyező pénztára” közgyűlése.
Február 23. A „Torontál vármegyei központi hitelszövetkezet” közgyűlése.
Február 26. A „Kis-komlói tejszövetkezet” közgyűlése.
Március 1. A „Nagybecskereki Harmonia férfi dalkör” közgyűlése.
Március 5. A „Katalinfalvai tejszövetkezet” közgyűlése.
Március 7. A „Rudólszgnadi gőzmalom-részvénytársaság” közgyűlése.
Március 8. A „Kisbirtokosok országos földhitelintézete” közgyűlése Budapesten.

TAVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 18-án.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, február 18.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, a melyen napirend előtt Papp Zoltán szólalt fel és reflektált a miniszter tegnapi szavaira

Fejérváry Géza báró visszavonja azokat, a miket Papp Zoltánra vonatkozólag mondott, de Lengyel Zoltán állítására vonatkozólag kijelenti, hogy azok telivér valótlanságok, a mit hivatalos adatokkal bizonyított. Hangoztatja, hogy ő minden sérelmes esetet megvizsgál, csak hozzák tudomására

Ezután áttért a Ház a napirendre, az ujoncjutalék megállapításáról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatására. A mai ülésen Mukics Simon függetlenségi beszélt a javaslat ellen két óráig.

Két óra után interpellációk következtek.

Erzsébet főhercegnő temetése.

Budapest, február 18 (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsből táviratozzák: Erzsébet főhercegnő holtestét tegnap délután 4 órakor Frigyes főherceg itteni palotájában beszentelték, ezután a déli vasúton Baadenbe szállították, ahová reggel 5 órakor érkezett meg. Innen a koporsót a weilburgi várkapornába vitték, ahol délelőtt Mayer püspök újra beszentelte a királyi család tagjainak jelenlétében. A koporsó a kriptá elkészültéig a kápolnában marad.

A honvédelmi miniszter párbaja.

Budapest, február 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fejérváry Géza báró, honvédelmi miniszter és Lengyel Zoltán

képviselő ma délután pisztolypárbajt vívott a Ferenc József-laktanyában. Föltételek: 35 lépés távolság, 5—5 lépés avance fegyver vontesövű pisztoly légy nélkül.

Kereskedelmi szerződésünk Olaszországgal.

Budapest, február 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a magyar, osztrák és olasz kormányok képviselői márciusban előzetes tanácskozásra gyűlnek össze a vámszerződés tárgyában. Az érdemleges tárgyalások azonban csak a magyar-osztrák vámtarifa elintézése után kezdődnek meg.

Kossuth-szobor Nagyváradon.

Budapest, február 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Nagyváradról jelentik, a városi főszámvévo azt az indítványt terjesztette a tanács elé, hogy a tervbe vett Kossuth-szobor alapjához a város évenként 1000 koronával járuljon hozzá mindaddig, míg Kossuth Lajos emlékéhez méltó szobor létesítésére elegendő összeg lesz együtt.

Az angol király betegsége.

Budapest, február 18. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból jelentik, Edward angol király orvosai konstataáltak, hogy a király betegsége olyan stádiumban van, mely szerint az újabb operáció elkerülhetetlen. Az operáció még ebben a hónapban megtörténik.

Budapesti gabonatózsde.

Budapest, 1903. február 18.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki	uj	76	7.90	80	8.15
Pestvidéki	uj	76	7.80	80	8.10
Bánsági	uj	76	7.70	80	8.00
Bácskai	uj	76	7.80	80	8.00

		kilo	
		70—72	6.50
Rozs	uj elsőrendű	6.40	6.70
	„ másodrendű	6.40	6.50
Árpa	„ takarmány	6.00	6.00
	„ égetni való	6.20	5.70
	„ sörfőzésre való	6.40	6.00
Zab	„	39—46	6.20
Tengeri ó	bánsági	—	6.45
	„ másnemű	—	6.65

Határidő-üzlet.

Budapest, február 18. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	7.55—7.56
Buza júliusra	7.59—7.60
Rozs áprilisra	6.60—6.62
Tengeri (májusra)	6.04—6.05
Tengeri (júliusra)	6.09—6.10
Zab (áprilisra)	6.15—6.16

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: **SOMFAI JÁNOS.**

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1902. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versez, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 34 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Versezről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Versezre: délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyara: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 54 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy
butorraktáramat, kárpitos műhelyemet és a tetelkezési-vállalatot
 a Dujakovics-féle házba (a Korona-szállodával szemben) áthelyeztem.
 Együttal felhívom becses figyelmét hírneves festőművészek által
 készített és nálam raktáron lévő s ajándéknak igen célszerű
olajfestményü tájképekre.
 Fényképek után életnagyságu festmények is elvállaltatnak.
 Tisztelettel
Keks Henrik.
 15-2714 butorkereskedő, Nagybecskereken.

Basahid község előljáróságától.
 463/1903. szám. 163-32

Árverési hirdetmény.

Alólirott község előljárósága részéről
 ezennel közhírre tételik, hogy a község
 tulajdonát képező közlegető folyó évi
 február hó 28. napján d. e. 8 órakor
 nyilvános árverés útján haszonbérbe fog
 adatni.

Kikiáltási ár 20.000 korona, az egyéb
 árverési feltételek Basahid község jegyzői
 hivatalánál betekintheők.

Basahidon, 1903. évi február hó 16-án.

Kuzmanov,
 bíró.

Szavts,
 jegyző.

37.997/1902. szám.

M. kir. államvasutak.
 Üzletvezetőség Aradon.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletveze-
 tőség nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Várja-
 Hátszeg állomáson kibővítendő áruaktárral és a
 Petrozsény állomáson átalakítandó és kibővítendő
 felvételi épülettel kapcsolatos munkákra.

A tervek, a költségszámítások, a szerződési
 tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek,
 valamint az 1887-ben kiadott általános és rész-
 letes feltétfüzetek és az „Épületek leírása” Aradon,
 a magy. kir. államvasutak üzletvezetőségének
 pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt
 megtekintheők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi március hó
 10-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzlet-
 vezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellék-
 leteit ivenkint 30 filléres bélyeggel ellátva, le-
 pecsételve és a következő felirattal kell benyújtani:
 „Ajánlat a v.-hátszegi áruaktár és a petrozsényi
 felvételi épület bővítési munkákra.”

Ajánlatok benyújthatók úgy az összes mun-
 kákra, valamint külön a v.-hátszegi áruaktárral
 és külön a petrozsényi felvételi épülettel kapaso-
 latos összes munkákra.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon,
 vagyis 1903. évi március hó 9-én déli 12 óráig
 a v.-hátszegi áruaktárra pályázóknak 400, azaz
 négyszáz korona, a petrozsényi felv. épületre
 pályázóknak pedig 900, azaz kilencszáz, az összes
 munkákra pályázóknak pedig 1300, azaz ezer-
 háromszáz korona bánatpénzt kell a magy. kir.
 államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénz-
 tárájánál akár készpénzben, akár állami letételekre
 alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről
 szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Aradon, 1903. február hó 4-én.

Az üzletvezetőség.
 (Utánnomás nem díjaztatik.)

15.557/903. számhoz. Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az
 új istvántelki gépészeti berendezéséhez szükséges
 közlőművek, villamos ellenközlőművek, daruk, vil-
 lamos erőátviteli és villamos világítási berende-
 zések, különféle daruk, a vízmű, egy munkás fürdő
 berendezése, a fényező műhely gőzfűtési beren-
 dezése, műhelyi és irodai vaskályhák, gőzkazánok,
 különféle csővezetékek, a személykocsik gőzfűtési
 berendezéseinek kipróbálására szolgáló berendezés,
 légvezetékek, exhaustor berendezések (füst és
 gyaluforgács), végre pedig beton alapozási és
 kemence építési munkák létesítésére, illetve szállí-
 tására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások
 és vázlatrajzok, valamint a különleges szállítási
 feltételek ezen hirdetés megjelenésének napjától
 kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött
 napig, naponta a hivatalos órák alatt (délelőlt 8
 órától 2 óráig) a magy. kir. államvasutak E. II.
 gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75.
 sz. III. em. 17. ajtószám) betekintheők, illetőleg
 ajánlatot tenni szándékozók által a magy. kir.
 államvasutak nyomtatványtárájánál (összesen 10,
 egyes csoportonként pedig 1 koronáért) beszerez-
 hetők vagy kívánatra az ezekért járó díj előzetes
 beküldése mellett posta útján megküldetnek.

Az ajánlatok lepecsételve, ivenkint egy koronás
 bélyeggel, valamint „Ajánlat a 15.557/903. számhoz”
 felirattal ellátva, legkésőbbben f. évi március hó 28-án
 déli 12 óráig, a magy. kir. államvasutak gépészeti
 főosztályánál benyújthatók.

Budapest, 1903. évi január hóban.

Magy. kir. államvasutak.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Egy lakás

3 utcai, 1 udvari szoba, zárt folyosó és
 mellékhelyiségekkel.

Egy lakás 3 utcai szoba, zárt fo-
 lyosó és mellékhelyiségekkel.

Egy udvari lakás 3 szoba, zárt
 folyosó, előszoba és mellékhelyiségekkel.

Kiadók május hó 1-ére. Gizella-
 rakpart 462. szám.

Bővebbet

Benkovich Mihály

96-97

gyógyyszerésznél

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés fel-
 leges, a dohányzó egy-
 szer veszi és többé
 mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

13-x.14

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

3775/III. sz. 1903.

Magy. kir. államvasutak.
 Budapest-jobbparti üzletvezetőség.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Komárom állomásán
 levő pályavendéglő bérletére 1903. évi július
 hó 16-tól számított három évi időtartamra, azaz
 1906. évi július hó 15-éig leendő bérbeadása
 iránt ezennel nyilvános ajánlati tárgyalást hiru-
 tunk.

Az 1 korona bélyeggel és „Ajánlat a m.
 kir. államvasutak Komárom állomásán levő ven-
 déglőüzletnek bérbevételére a 3775. számhoz” fel-
 irattal ellátott, borítékba zárt és lepecsételt, neu-
 különben a kellő okmányokkal (iparendély,
 erkölcsi bizonyítvány stb.) felszerelt ajánlatok
 1903. évi március hó 14-ének déli 12 órájáig a magy.
 kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletveze-
 tőség titkári hivatalához (Budapest, Külső-kerespe-
 si-ut 8. ház) posta útján térti vevény mellett nyuj-
 tandók be.

Bánatpénz fejében pedig 600, azaz hatszáz
 korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas
 értékpapirokban nevezett üzletvezetőség gyűjtő-
 pénztárájánál 1903. évi március hó 13-ának déli
 12 óráig letendő.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek
 ezen üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi
 osztályában (Budapest, Külső-kerespe-si-ut 8. sz.
 I. emelet 33. ajtó) vagy a budapest-jobbparti
 keleti pályaudvar, győri és szabadkai forgalmi
 főnökségnél a hivatalos órák alatt megtekintheők,
 miért is az ajánlattevőktől feltételeztük, hogy a
 feltételeket ismerik és azokat magukra nézve
 kötelezőknek elfogadják.

Budapest, 1903. január hó.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Szanád község előljáróságától.

482. ex sz. 1903.

164-1.1

Árlejtési hirdetmény.

Szanád község képviselőtestülete folyó
 évi február hó 3-án 2. kgy. 1903. évi sz.
 alatt a község belterületén egy ártezi-kut
 létesítését határozta el.

Ezen ártezi-kut furási munkát biz-
 tosítása végett 1903. évi március hó 20-án
 d. u. 3 órakor a község tanácsstermében
 árlejtés tartatik, a melyre vállalkozni szán-
 dékozók meghívotnak.

Szanádon, 1903. évi február hó 15-én.

Theodorovits Emil,
 jegyző.

Folmer Jakob,
 bíró.

18375/C. I/b. sz. 1903.

M. kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y.

Gács-magyar közös forgalom.

(Díjtétel helyesbítése.)

A gács-magyar közös forgalomban 1900.
 évi dec. hó 1. óta érvényes II. rész 1. díjzabási
 füzet (rovatolási díjtételek) 218. oldalán, Orló
 (Leluchow) országhatár Vinksoei viszonylatban
 fennálló B) osztályú díjtétel 1903. évi március hó
 10-től való érvényességgel 208 fillérről 268 fillérré
 helyesbítettik.

Budapest, 1903. évi február hóban.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága,
 egyszersmind a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

19.978/903. szám.

Magy. kir. államvasutak.

H i r d e t m é n y.

A magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasutakon ér-
 vényes áru díjzabás I. rész A) szakaszának új kiadása.

1903. évi április hó 1-én az összes magyar,
 osztrák és bosznia-hercegovinai vasutakon érvé-
 nyes és a hullák, élő állatok és áruk szállítására
 általános határozmányokat tartalmazó áru díj-
 zabás I. rész A) szakaszának új kiadása lép
 életbe, mely által az 1898. évi január hó 1-én
 életbelépett hasonló nevű díjzabás I. rész A)
 szakasza összes pótlékaival együtt érvényen kívül
 helyeztetik.

Ez a díjzabás az üzletszabályzat határoz-
 mányait és az ezekhez tartozó póthatározmányo-
 kat, valamint az ide vonatkozó függelékeket tar-
 talmazza az eddigi határozmányoknak részben
 fontos megváltoztatásával és kiegészítésével.

E díjzabás példányai a részes vasutigazga-
 tóságoknál, továbbá az állomások közvetítése út-
 ján darabonként 1 koronáért megszerezhetők.

Budapest, 1903. évi február hó 15.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága,
 egyszersmind a részes vasutak nevében is.

(Utánnomás nem díjaztatik.)